

11. Ein Reich geht unter – die Kultur der Antike besteht weiter

11. Bir İmparatorluk çöküyor – Antik çağın kültürü ayakta kalmaya devam ediyor

Der Lebensraum der Germanen / Cermenlerin yaşam alanı

2. yy.in sonunda Roma İmparatorluğu yavaş yavaş çökmeye başladı. Ülke içindeki iktidar savaşları ve ekonomik sorunlar imparatorluğu zayıflattı. Dışarıda ise çeşitli halkların saldırıları imparatorluğun sürekliliğini tehdit ediyordu.

Lebensalltag und Gesellschaft / Gündelik yaşam ve toplum

Allmende / Allmende , Germanen / Cermenler, germanische Sagen / Cermen efsaneleri, Hausgemeinschaften / ev toplulukları, Herzog / dük, Sippe / kabile, Thing / thing

Cermen kabileleri ilk önceleri Kuzey Avrupa'da yaşıyordu; MÖ 1. yy.da güneye doğru yayılıp Avrupa'nın büyük bölgelerine yerleştiler (> M-1).

► Cermenler neredeyse hiç balta girmemiş ormanları açarak bunların içlerinde "adalar" oluşturdu. Buralarda köyler ortaya çıktı (> M-2). Tarım ve hayvancılık, yaşamlarının temelini oluşturuyordu, en önemli hayvan sığırdı. Tarım arazisi bütün köy halkının ortak malıydı (ortak arazi = Allmende). Günlük yaşamda kullanılan eşyaların çoğu, çiftliklerde bizzat kendileri tarafından üretilirdi.

► Romalılar gibi Cermenler de aile birlikleri halinde ("ev toplulukları") yaşarlardı. Aile üyelerinin yanı

sıra (özgür olmayan) hizmetçiler de birliğin bir parçasıydı. Evin bütün üyeleri evin erkeğinin hâkimiyeti altındaydı. Birkaç aile bir araya gelerek büyük bir birlik ("kabile") oluştururdu. Mahkeme kararları, savaş ya da barışa ilişkin kararlar gibi bütün önemli kararlar özgür erkekler tarafından "thing" adı verilen bir mecliste alınır. Yalnızca özgür olanlar savaşa giderdi; bu sınıf içinden soylular ortaya çıktı. Kabilelerin çoğu yalnızca savaş zamanlarında bir başkan ("dük", "kral") seçerlerdi. Demirci ustaları özel bir öneme sahipti. Bunlar cihaz, silah, alet ve takı üretirlerdi. Savaş sırasında hayatta kalmak çoğu kez silahların kalitesine bağlı olduğu için, demirci karakteri birçok Cermen

- **Beschreibe den Lebensalltag der Germanen.**
- **Cermenlerin gündelik yaşamlarını anlat.**

- **Stelle die Gesellschaftsordnung der Germanen vor.**
- **Cermenlerin sahip oldukları toplumsal düzeni açıkla.**

Lebensalltag und Gesellschaft / Gündelik yaşam ve toplum

- **Beschreibe den Lebensalltag der Germanen.**
- **Cermenlerin gündelik yaşamlarını anlat.**

- **Stelle die Gesellschaftsordnung der Germanen vor.**
- **Cermenlerin sahip oldukları toplumsal düzeni açıkla.**

Der Niedergang (West-)Roms (Batı) Roma'nın Çöküşü

Das Prinzipat und die Errichtung des Dominats / Principatus ve dominatus rejiminin (saltçılık) kuruluşu

Adoptivkaiser / evlatlık imparatorlar, Diokletian / Diocletianus, Dominat / dominatus (saltçılık), Soldatenkaiser / asker imparatorlar

► Augustus ve halefleri imparatorluğu akrabalarına miras bıraktılar. MS 96 yılından itibaren imparatorlar, çocukları yerine, yerlerini alacak yetenekte buldukları bir erkeği halefleri ilan etmeye ("evlat edinme") başladı; bu yüzden bu imparatorlara "evlatlık imparator" da denir. 193 yılında ilk defa askerler bir ordu komutanını imparator ilan ettiler: Böylece "asker imparatorlar" dönemi başladı. Ara sıra birkaç komutanın aynı anda imparator ilan edildiği oluyordu. Bunlar çoğu kez iktidar uğruna iç savaşlar çıkardı ve böylece imparatorluğun zayıflamasına yol açtı.

3. yy.da imparatorluk ekonomik bir krizin içine düştü; iç savaşlar, sınırlardaki istihkam siperlerinin

("limes", M-1) arttırılması ve düşmanlara karşı yapılan savunma giderek daha fazla paraya mal oluyordu. Roma parasının değeri düştü, çok sayıda Romalı yoksullaştı.

► Asker imparator Diocletianus (284-305), senatonun bütün gücünü elinden alarak kendini kayıtsız şartsız hükümdar ("dominatus", Latince "dominus" = efendi, > M-2) ilan etti. O günden sonra imparatorun gücü Tanrının verdiği güç olarak kabul edildi. Roma yurttaşları imparatora yalnızca diz çöküp yaklaşabilen tebaa haline geldi. Diocletianus bunun yanında imparatorluğu geniş çapta reformlarla güçlendirmeye de çalıştı (ülkenin 12 yönetimsel bölgeye ayrılması).

- **Erläutere die Unterschiede von Prinzipat und Dominat.**
- **Principatus ve dominatus arasındaki farkları açıkla.**

Das Ende des Weströmischen Reiches / Batı Roma İmparatorluğunun Çöküşü

Chinesische Mauer / Çin Seddi, Hunnen / Hunlar, Odoaker / Odoaker, slawische Völker / Slav halkları, Völkerwanderung / Kavimler Göçü

► 4. yy.da Roma İmparatorluğu'nun sınırları çoğu yerde ancak yetersiz derecede korunabiliyordu. Yabancı halklar imparatorluğu giderek daha çok istila etmeye başladı. Böyle bir durumda Roma, Cermen kavimleriyle müttefiklik anlaşmaları imzalayıp onları Roma İmparatorluğu sınırları içine yerleştirdi. İmparator Theodosius'un ölümünden sonra oğulları imparatorluğu ikiye ayırdı: Doğu ve Batı Roma (395).

► Roma İmparatorluğu MÖ 387 yılından itibaren göçebe halklar tarafından defalarca tehdit edildi. Ancak 375 yılında başlayan Kavimler Göçü o zamana kadarkileri gölgede bıraktı – bu göçün sorumlusu Hunlardı (> M-3). Bu atlı halk, Çin İmparatorluğuna girmeye çalışırken Çin Seddi'ni geçememiş, bunun üzerine Asya'dan batıya doğru ilerlemeye başlamıştı. Doğu Avrupa'da karşılıklarına

çıkan Gotları yaşadıkları yerden kovdular. Gotlar da başka halkları yerlerinden kovdu... Biri diğerinin ardından birçok halk yeni bir vatan bulmak zorunda kaldı („Kavimler Göçü“, > M-4). Birçok halk Roma İmparatorluğunun sınırlarını (limes) geçerek Batı Roma topraklarında imparatorluklar kurdu. Roma defalarca fethedildi, yağmalandı ve tahrip edildi. 476 yılında Cermenler son (Batı) Roma imparatoru olan "Augustulus"u ("imparatorcuk") tahtından indirip kendilerinden biri olan Odoaker'i Cermen ülkesinin İtalya'daki kralı yaptılar. Böylece Batı Roma'nın tarihi sona erdi.

► Kavimler Göçü, Doğu ve Güney Avrupa'daki büyük bölgelerin insansız kalmasına yol açtı. Buralara 6./7. yy.larda Slav halkları yerleşti. Kendilerinden sonra gelen kuşaklar bugün bile aynı topraklarda yaşamaktadır.

- **Erläutere, wie es zum Ende des Weströmischen Reichs kam.**
- **Batı Roma İmparatorluğu'nun nasıl çöktüğünü anlat.**

Der Niedergang (West-)Roms (Batı) Roma'nın Çöküşü

Das Prinzipat und die Errichtung des Dominats / Principatus ve dominatus'un (saltçılık) kuruluşu

- *Erläutere die Unterschiede von Prinzipat und Dominat.*
- *Principatus ve dominatus arasındaki farkları açıkla.*

Das Ende des Weströmischen Reiches / Batı Roma İmparatorluğunun Çöküşü

- *Erläutere, wie es zum Ende des Weströmischen Reichs kam.*
- *Batı Roma İmparatorluğu'nun nasıl çöktüğünü anlat.*

Was blieb von der Antike? Antik çağdan geriye ne kaldı?

Errungenschaften / İlerlemeler

Romanische Sprachen / Latin dilleri, Wissen der Antike / antik çağın bilgi birikimi – Pantheon / Pantheon

► Roma döneminin ya da antik çağın sonuçları bugün bile belirgin biçimde görülmektedir (> M-1). Romalıların kullandığı kavramların Cermenler tarafından benimsenmesi çok sayıda yabancı sözcüğün kullanılmasına yol açmıştır. Latincenin, yerleşik halkın konuştuğu Cermen lehçeleriyle yüzyıllar boyunca karışmasından Latin dilleri ortaya çıktı (İspanyolca, Fransızca, İtalyanca, Portekizce, Romence, Retoromanca). Bunun yanında bize günümüzde antik çağı hatırlatan başka şeyler de vardır:

- **Ekonomi:** Madeni para bir ödeme biçimi olarak bugün bütün dünyaya yayılmıştır.
- **Yol yapımı:** Yollar bugün birçok farklı bölgeyi birbirine bağlamaktadır. Bunların çoğu eski

Roma yollarının güzergâhını izlemektedir...

- **Sanat ve mimari:** 9. yy.dan itibaren çok kereler antik çağa ait şekiller örnek olarak alınmıştır. Bugün bile birçok bina o çağı hatırlatmaktadır.
- **Kent kültürü:** Güney Avrupa'da bazı antik çağ kentleri bozulmadan kalmıştır; Orta Avrupa'da ise 12. yy.dan itibaren yeni kentler ortaya çıkmıştır.
- **Hijyen ve teknik:** 19. yy.ın sonunda Avusturya'da Romalılar örnek alınarak su kemerleri inşa edildi. Yer kaloriferi 20. yy.da tekrar modern hale geldi.
- **Boş zaman kültürü:** 20. yy.dan itibaren kaplıcalar, fitness stüdyoları gibi boş zaman değerlendirme tesisleri yine "popüler" oldu.

Errungenschaften / İlerlemeler

- *Stelle vor, welche Errungenschaften der Antike es heute in ähnlicher Form gibt.*
- *Antik çağdaki ilerlemelerden hangilerinin günümüzde de benzer şekilde bulunduğunu anlat.*

**Check Up
Kontrol**

Wichtige historische Namen und Begriffe / Tarih açısından önem taşıyan isim ve kavramlar

- **Erkläre sie in Stichworten.**
- **Ana başlıklarla açıkla.**

Adoptivkaiser	
Allmende	
Chinesische Mauer	
Diokletian	
Dominat	
Germanen	
germanische Sagen	
Hausgemein-schaften	
Herzog	
Hunnen	
Odoaker	
Pantheon	
Romanische Sprachen	
Sippe	
slawische Völker	
Soldatenkaiser	
Thing	
Völkerwanderung	
Wissen der Antike	

ZUSAMMENFASSUNG – „ANTIKE“ (um 2600 v. Chr. – ca. 500 n. Chr.)

ÖZET – “ANTİK ÇAĞ” (MÖ 2600 civarı - MS yaklaşık 500)

Griechische Geschichte / Yunan tarihi

MÖ 2600 civarı

Girit adasında Minos kültürü ortaya çıktı

MÖ 2000 civarı

Bronz çağında, MÖ 2. binyılın başında kavimler (“İyonyalılar”) Yunanistan’a göç etti. Çevresi surlarla çevrili kentler kuruldu; Miken kültürü ortaya çıktı.

MÖ 1600 civarı

Mikenlerin en parlak dönemi – Aslanlı kapısıyla ünlü kale, günümüzde bile bu kültürü hatırlatır. Miken kralları muhteşem altın hazineler, silahlar ve çok sayıda başka eşyayla birlikte kale içinde gömüldü.

MÖ 1200 civarı

Kuzeyden gelen çok sayıda halk Güney Yunanistan’a kadar girdi. Daha o zamandan demir silahlara sahip bu halklar Miken krallarını yerlerinden kovdu. Yerel halk boyunduruk altına girdi; nüfusun bir bölümü, adalara ve Anadolu’ya göç etmeyi (“ilk kolonileşme”) başardı.

MÖ yaklaşık 900–600

İlk kent devletleri (“polisler”) kuruldu. Fetheden halklar, yüzyıllar içinde yerel halklarla kaynaştı. Konuşulan lehçelerden ortak bir dil ortaya çıktı: Yunanca.

MÖ 8.–6. yy.

Yunanlıların büyük kolonileşme hareketi.
MÖ 776: İlk Olimpiyat Oyunları

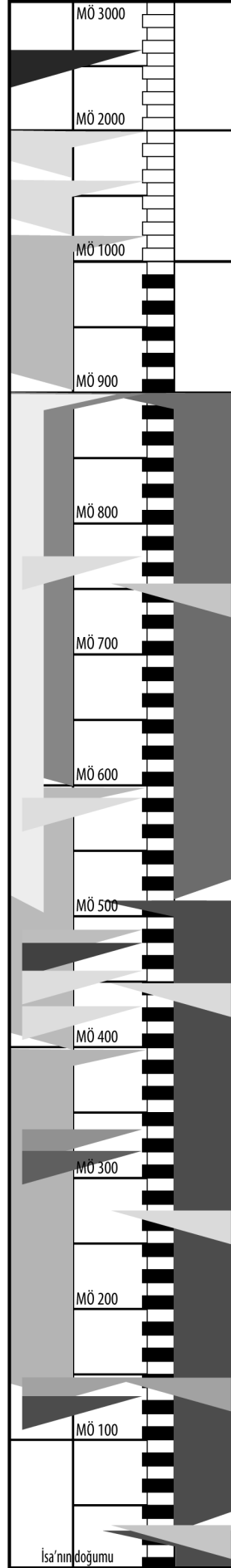
MÖ yaklaşık 600–400

MÖ 594: Solon’un reformları Atina’da bir iç savaşın çıkmasını önledi ve burada demokratik gelişimi başlattı.
MÖ 490/480: Persleri yenmeleri, Yunanlıların bağımsızlıklarını güvence altına almalarını sağladı.
MÖ 458: Perikles zamanında demokrasinin gelişimi tamamlandı; Yunan kültürünün en parlak dönemi.
MÖ 431: Yunanistan’da kardeş savaşlarının başlaması

MÖ yaklaşık 400–133

Savaşlar Yunanistan’da geniş bölgeleri ve Atina’yı kasıp kavurdu.
MÖ 338: Makedon kralı II. Philippos, polislere karşı zafer kazandı.
MÖ 336: Philippos’un öldürülmesi. Yerine oğlu (“Büyük”) İskender geçti ve yaptığı fetihlerle dünya çapında bir imparatorluk kurdu.
MÖ 323: İskender’in ölümü; imparatorluk parçalandı ve çeşitli devletler ortaya çıktı. Yunan yaşam biçimi Doğu kültürüyle kaynaştı ve İskenderiye üzerinden uzak bölgelere kadar yayıldı (“Helenizm”). Romalılar Doğu Akdeniz’de çeşitli bölgeleri fethetti.
MÖ 146: Yunanistan bir Roma eyaleti haline geldi.
MÖ 133: Romalılar Anadolu’yu ele geçirdi.

Römische Geschichte / Roma tarihi

MÖ 9. yy.: Etrüsk egemenliği ve Roma’nın kuruluşu
Etrüskler İtalya’ya yerleşip kent devletleri kurdular.

MÖ 753: Roma’nın efsanevi bir biçimde kuruluşu – Roma takvim hesabının kullanılmaya başlanması. Roma tahminen Etrüsk krallarını tarafından yönetildi.

MÖ 510–30 civarı: Roma Cumhuriyeti

Son Etrüsk kralı kovuldu – Roma Cumhuriyeti’nin ortaya çıkışı. Plepler, yasal haklardan yoksun oldukları için ayaklandı („zümreler savaşı”) ve ilk önemli tavizleri elde etti.

MÖ 450 civarı: „12 Levha Yasaları”

MÖ 272: Plepler, eşit muamele hakkını kazandı; Roma, İtalya yarımadasına hükmetmeye başladı.

MÖ 264–201: Roma bir deniz gücü haline geldi ve Kartaca’yı yendi („1. ve 2. Pön Savaşları”). Sicilya’da, Sardinya’da, Korsika’da ve İspanya kıyılarında eyaletler kuruldu.

MÖ 149–146: Kartaca „3. Pön Savaşı”nda yok edildi.

MÖ 133: Roma, Anadolu’yu ele geçirdi; Roma Cumhuriyeti’nde bunalım. Gracchus kardeşlerin reform çabaları başarısızlığa uğradı. Ordu komutanları iktidarı ellerine geçirmeye çalıştı; Sezar mutlak hükümdar haline geldi.

MÖ 44: Sezar’ın öldürülmesi

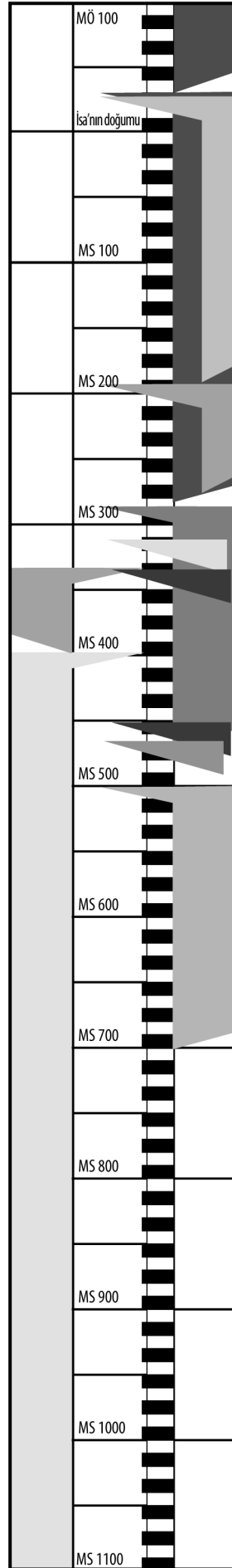
Römische Geschichte/ Oströmisches Reich Roma tarihi / Doğu Roma İmparatorluğu

4. yüzyıl

MS 330: İmparator Konstantin, Bizans'ı yeni başkent ilan edip kentin adını Kontantinopol olarak değiştirdi.
MS 395: Roma İmparatorluğu'nun, Batı Roma İmparatorluğu (başkenti Roma) ve Doğu Roma İmparatorluğu (başkenti Konstantinopol) olarak ikiye bölünmesi.

395'ten itibaren: Doğu Roma İmparatorluğu

1453: Osmanlılar Konstantinopol'u fethetti; Doğu Roma İmparatorluğu'nun sonu.

Römische Geschichte / Roma Tarihi

MÖ 30–MS 284: Principatus

MÖ 31–MS 14: Octavianus'un idaresi sırasında İmparatorluk dönemi başladı – Senato'nun yetkileri kısıtlandı ("Principatus"). Roma gelişerek görkemli bir kent haline geldi. Günümüz Avusturyası'nın büyük bölümü Romalılar tarafından işgal edildi; Romalılaşma dönemi başladı. İsa'nın doğumu ve ölümü; ilk Hıristiyan topluluklar ortaya çıktı; Hıristiyanlara yapılan ilk zulümler.

MS 96–192: Evlatlık imparatorlar dönemi. Roma İmparatorluğu, yeni bir parlak dönem yaşadı.

Asker imparatorlar dönemi. İç savaşlar Roma İmparatorluğu'nu sarstı. Genel bir gerileme yaşandı; ekonomi çöktü. Yabancı halkların saldırıları zar zor durdurulabildi.

Hıristiyanlara yapılan zulüm sürdü. Ancak bu yeni din giderek daha da yayıldı.

MS 284–476: Dominatus

MS 284–305: İmparator Diocletianus'un egemenliği; Senato'nun yetkilerinin elinden alınması. Roma, imparatorun hukukun ve yasaların üzerinde yer aldığı bir "despot devlet" haline geldi ("Dominatus"). Diocletianus, Hıristiyanların kökünü kurutmaya çalıştı.

MS 313: Konstantin bütün dinlere inancı serbest bıraktı.

MS 375: Hunların Orta Avrupa'ya girişi; Kavimler Göçü'nün başlaması.

MS 391: Theodosius zamanında Hıristiyanlık tek başına devlet dini haline geldi.

MS 395: Roma'da bunalım – İmparatorluğun Batı Roma ve Doğu Roma olmak üzere ikiye ayrılması.

MS 400 civarı: Sınırlardaki istihkâm siperlerinin (Limes) yıkılması; Doğu Roma İmparatorluğu içinde Cermen imparatorluklarının kurulması.

MS 455: Vandallar Roma'yı yağmaladı.

MS 476: Odoaker, Cermenlerin İtalya'daki kralı oldu – Doğu Roma İmparatorluğu'nun sonu.

6./7. yüzyıl

Slav kabileleri, Cermenlerin Orta Avrupa'da terk ettikleri bölgelere yerleşti; Kavimler Göçü'nün sonu.